

ОНЦГОЙ БАЙДЛЫН ЕРӨНХИЙ ГАЗРЫН
ДАРГЫН ТУШААЛ

2025 оны 12 сарын 15 өдөр

Дугаар А/496

Улаанбаатар хот

Онцгой байдлын албан хаагчдад
сэтгэл зүйн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх
заавар батлах тухай

Засгийн газрын агентлагийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.4, Гамшгаас хамгаалах тухай хуулийн 29 дүгээр зүйлийн 29.1, 13, 30 дугаар зүйлийн 30.1.4, Сэтгэцийн эрүүл мэндийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-т заасныг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1. "Онцгой байдлын албан хаагчдад сэтгэл зүйн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх заавар"-ыг нэгдүгээр, "Ганцаарчилсан зөвлөгөөний маягт"-ыг хоёрдугаар, "Бүлгийн ярилцлагын тэмдэглэлийн маягт"-ыг гуравдугаар, "Алба хаагчийн сэтгэл зүйн кодын маягт"-ыг дөрөвдүгээр, "Сэтгэл зүйн тусламж, үйлчилгээ үзүүлсэн бүртгэлийн маягт"-ыг тавдугаар, "Сэтгэл зүйн үйлчилгээ, тусламж авсан алба хаагчийн картын маягт"-ыг зургаадугаар хавсралтаар тус тус баталсугай.

2. Зааврын хэрэгжилтийг хангаж ажиллахыг Эрүүл мэнд, сэтгэл зүйн хэлтэс (дэд хурандаа Д.Хонгор), төв, орон нутгийн Онцгой байдлын байгууллагын дарга, захирагч нарт үүрэг болгосугай.

3. Тушаалын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Захиргаа, эрх зүй, хүний нөөцийн газар (хурандаа Б.Үнэнбаатар)-т даалгасугай.

ДАРГА,
ХОШУУЧ ГЕНЕРАЛ

Г.АРИУНБУЯН

1426010106

Онцгой байдлын ерөнхий газрын даргын
2026 оны дүгээр сарын-ны өдрийн
.... дугаар тушаалын дүгээр хавсралт

ОНЦГОЙ БАЙДЛЫН БАЙГУУЛЛАГЫН АЛБАН ХААГЧИЙН СЭТГЭЛ ЗҮЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ ҮЗҮҮЛЭХ ЗААВАР

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

1. Энэхүү зааврын үндсэн зорилго нь албан хаагчдын гамшиг, осол, аврах ажиллагаа болон албаны бусад үйл ажиллагааны үед үүсэж болзошгүй сэтгэл зүйн хямрал, тулгамдсан асуудлыг шийдвэрлэх, дэмжлэг үзүүлэх, сэтгэцийн эрүүл мэндийг хамгаалахад оршино.

2. Зааврыг хэрэгжүүлэхдээ Сэтгэцийн эрүүл мэндийн тухай, Хөдөлмөрийн тухай, Хүний хувийн мэдээлэл хамгаалах тухай хууль болон бусад холбогдох эрх зүйн актыг чанд дагаж мөрдөнө.

Хоёр. Нэр томьёо

Энэхүү зааварт хэрэглэсэн дараах нэр томьёог дор дурдсан утгаар ойлгоно.

“Сэтгэл зүйн тусламж, үйлчилгээ” гэдэг нь албан хаагчдын сэтгэл зүйн бэлтгэл, бэлэн байдлыг хангах, дэмжих, сэтгэцийн тулгамдсан асуудлаас урьдчилан сэргийлэх, нөхөн сэргээх зорилгоор гүйцэтгэж байгаа цогц арга хэмжээ юм.

“Сэтгэл зүйч” гэдгийг Сэтгэцийн эрүүл мэндийн тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.19-д зааснаар ойлгоно.

“Сэтгэцийн эрүүл мэндийн тулгамдсан асуудал” гэдгийг Сэтгэцийн эрүүл мэндийн тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.2-д зааснаар ойлгоно.

“Сэтгэцийн эрүүл мэндийг дэмжих” гэдгийг Сэтгэцийн эрүүл мэндийн тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.4-д зааснаар ойлгоно.

“Сэтгэл зүйн судалгаа, оношилгоо” гэдэг нь сэтгэл зүйн мэргэжлийн түвшний арга, аргачлалын тусламжтайгаар албан хаагч, ажилтнуудын хувийн өвөрмөц онцлог, сэтгэл зүйн байдал, шинж, харилцааны хандлага, төлөвшил, сэтгэл санааны байдлыг оношлох, хэмжих, тодорхойлох ажиллагааг;

“Сэтгэл зүйн зөвлөгөө, сэтгэл засал” гэдэг нь сэтгэл зүйн болон сэтгэцийн тулгамдсан асуудал бүхий албан хаагч ажилтнуудад ганцаарчилсан болон бүлгийн хэлбэрээр ярилцлага хийх, ойлголт хандлагыг дээшлүүлэх, засаж залруулахад чиглэсэн мэргэжлийн үйл ажиллагааг;

“Сэтгэл зүйн анхны тусламж” гэдэг нь гамшиг, осол, хүчтэй стресс үүссэн үед албан хаагчдад хугацаанд үзүүлэх, эмчилгээний арга бус, дараах 4 тулгуурт суурилсан дэмжих үйл ажиллагааг ойлгоно. Аюулгүй хамгаалагдсан орчин бүрдүүлэх, мэдээлэл, тайлбар өгөх, дэмжлэгийн сүлжээ, лавлагаанд холбох, өөрийгөө болон бусдыг хамгаалах, тайвшрах энгийн арга заах үйл ажиллагааг;

“Сэтгэл зүйн сургалт, урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагаа” гэдэг нь албан хаагчдын сэтгэл зүйн бэлтгэлийг хангах зорилгоор мэдээллийг богино хугацаанд танин мэдүүлэх, мэдлэгээ амьдралдаа хэрэгжүүлэхэд чиглэсэн нөлөөллийн үйл ажиллагааг.

Гурав. Сэтгэл зүйчийн баримтлах зарчим, чиглэл

3.1. Сэтгэл зүйн тусламж, үйлчилгээ зохион байгуулахад баримтлах зарчим:

3.1.1. Нууцлалтай байх;

3.1.2. Шуурхай байх;

3.1.3. Тасралтгүй байх;

3.1.4. Хүртээмжтэй;

3.1.5. Үр дүнтэй байх.

3.2. Онцгой байдлын байгууллагын сэтгэл зүйч дараах арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.

3.2.1. Албан хаагчийн сэтгэл зүйн байдлын эрсдэлийг үнэлэх, дүн шинжилгээ хийх;

3.2.2. Албан хаагчдад сэтгэл зүйн сургалт зохион байгуулах;

3.2.3. Албан хаагчид болон тэдгээрийн ар гэрийн хүсэлтийг үндэслэн сэтгэл зүйн ганцаарчилсан зөвлөгөө, дэмжлэг үзүүлэх;

3.2.4. Сэтгэл зүйг дэмжих бүлгийн зөвлөгөө, ярилцлага хийх;

3.2.5. Сэтгэл зүйн тусламж үйлчилгээний явцад илэрсэн эрсдэлтэй асуудлыг байгууллагын удирдлагад танилцуулах;

3.2.6. Сэтгэл зүйн манлайллын сургалт, зөвлөгөөг зохион байгуулах, хамт олны эерэг уур амьсгалыг дэмжих үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх;

3.2.7. Гамшиг, аюулт үзэгдэл, ослын нөхцөлд ажилласан албан хаагчдад сэтгэл зүйн анхны тусламж үзүүлж, нөхөн сэргээх үйл ажиллагааг зохион байгуулах;

3.2.8. Албан хаагчдыг үүрэг гүйцэтгэхийн өмнө сэтгэл зүйн байдал, анхаарал төвлөрөл, стрессийн түвшинг үнэлж, шаардлагатай тохиолдолд дэмжлэг үзүүлэх.

Дөрөв. Сэтгэл зүйн тусламж, үйлчилгээний хүрээнд
хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа

4.1. Албан хаагчийн сэтгэл зүйн байдлыг тодорхойлох, ажлын хүрээнд: (Маягт №1)

4.1.1. Албан хаагчийн сэтгэл зүйн онцлог, сэтгэцийн байдал, стрессийн түвшин, харилцаа, хандлага болон эрсдэлт байдлыг үнэлж дүгнэлт гаргах зорилгоор алба хаагчийг сэтгэл зүйн судалгаанд хамруулах.

4.2. Алба хаагчдад зориулсан сэтгэл зүйн сургалт зохион байгуулах ажлын хүрээнд: (Маягт №1)

4.2.1. Албан хаагчдын сэтгэл зүйн бэлтгэлжилтийг хангах арга хэмжээг зохион байгуулах;

4.2.2. Албан хаагчдын хэрэгцээ шаардлагыг тодорхойлж, сэтгэл зүйн зөвлөмж, гарын авлага, бэлтгэх;

4.2.3. Сэтгэл зүйн сургалт, арга хэмжээг төрийн болон төрийн бус байгууллагатай хамтран зохион байгуулах.

4.3. Алба хаагчдын хүсэлтээр сэтгэл зүйн зөвлөгөө өгөх чиглэлийн хүрээнд: (Маягт №2), (Маягт №3)

4.3.1. Судалгааны дүгнэлтэд үндэслэн алба хаагчдад ганцаарчилсан болон бүлгийн хэлбэрээр дор дурдсан сэтгэл зүйн зөвлөгөөг өгнө;

4.3.1.1.Ажлын байрны стресс, гэр бүл, хувийн асуудал, харилцаанаас үүдсэн асуудалд чиглэсэн мэргэжлийн сэтгэл зүйн зөвлөгөө, дэмжлэгийг үзүүлнэ;

4.3.1.2.Шинээр томилогдсон, шилжиж ирсэн, тэтгэвэрт гарах гэж буй алба хаагчдад ажлын орчинд дасан зохицоход нь ганцаарчилсан сэтгэл зүйн зөвлөгөө өгөх;

4.3.1.3.Сахилга, ёс зүй, харилцааны зөрчил, дутагдал гаргасан алба хаагчидтай ажиллах арга хэлбэрийг тодорхойлж, зөрчлийг давтан гаргуулахгүй байхад мэргэжлийн зүгээс туслалцаа үзүүлэх;

4.3.1.4.Өөрийн хүсэлтээр албанаас чөлөөлөгдөх хүсэлтээ гаргасан алба хаагчдыг сэтгэл зүйн ганцаарчилсан зөвлөгөөнд хамруулах;

4.3.1.5.Албан хаагчийн сэтгэл зүйн байдал, зан үйл, сэтгэл зүйчийн ажиллах чадвараас давсан тохиолдолд мэргэжлийн байгууллагад холбон зуучилна.

4.4.Сэтгэл зүйн болон дэмжих бүлгийн ярилцлага хийх (Маягт №3)

4.4.1.Албан хаагчдын стрессийг тайлах, тайвшруулах, идэвхжүүлэх зорилгоор сэтгэл заслын аргыг ашиглан ганцаарчилсан болон бүлгийн хэлбэрээр зохион байгуулах;

4.4.2.Гамшиг, аюулт үзэгдэл, ослын голомтод ажилласан алба хаагчид болон тэдгэрийн ар гэрийнхнийг сэтгэл зүйн хямралаас гаргах, нөхцөл байдлыг тогтворжуулах зорилгоор “Сэтгэл зүйн дэмжлэг үзүүлэх баг”-тай хамтран ажиллана.

4.5.Мэргэжлийн тусламж, үйлчилгээний явцад илэрсэн асуудлаар санал, зөвлөмж боловсруулах ажлын хүрээнд.

4.5.1.Сэтгэл зүйн судалгааны дүгнэлтийн үндэслэн санал, зөвлөмж боловсруулах.

Тав. Бүртгэл, хадгалалт

5.1.Албан хаагчийн сэтгэл зүйн кодыг жил бүр байгууллагын удирдлагаар баталгаажуулна. (Маягт №4)

5.2.Сэтгэл зүйн тусламж үйлчилгээний нэгдсэн бүртгэлийг тухай бүр хөтөлнө. (Маягт №5)

5.3.Сэтгэл зүйн тусламж авсан алба хаагчдад сэтгэл зүйн карт (Маягт №6) нээж хөтлөх бөгөөд албан хаагч шилжсэн тохиолдолд тухайн байгууллагын сэтгэл зүйч, эмч, хүний нөөцийн асуудал хариуцсан мэргэжилтэнд шилжүүлнэ;

5.4.Сэтгэл зүйчийн мэргэжлийн үйл ажиллагаанд хөтлөгдөж байгаа баримт бичгийг “Байгууллагын архивын үйл ажиллагааны нийтлэг журам”-д заасны дагуу архивт шилжүүлнэ.

5.5.Сэтгэл зүйн тэмдэглэлд зөвхөн сэтгэл зүйч нэвтрэх эрхтэй бөгөөд статистик мэдээллийг удирдлагад танилцуулж болно.

Зургаа. Мэргэжлийн тусламж, үйлчилгээг үзүүлэх орчин

6.1.Сэтгэл зүйч нь мэргэжлийн тусламж, үйлчилгээг үзүүлэх тусгайлан тохижуулсан өрөөтэй байна;

6.2.Сэтгэл зүйн тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх өрөө тасалгаа нь албан хаагчдад сэтгэл зүйн зөвлөгөө өгөх, сэтгэл заслын болон бусад мэргэжлийн үйл ажиллагаа явуулах шаардлагыг хангасан байна;

6.2.1.Ажлын байр нь хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн шаардлагад нийцсэн байх бөгөөд зохих түвшний гэрэлтүүлэг, агааржуулалттай байна;

6.2.2.Гадны дуу чимээнээс тусгаарласан, зөвлөгөөний явцад хөндлөнгөөс саад болохгүй байхаар тохижуулсан байна;

6.2.3.Өрөөний хана, тааз нь хүний сэтгэл зүйд эерэгээр нөлөөлөх өнгөний сонголтыг харгалзсан байна;

6.3.Сэтгэл зүйчийн аюулгүй байдлыг хангасан орчинтой байна.

Долоо. Хэрэгжилтийн тайлан

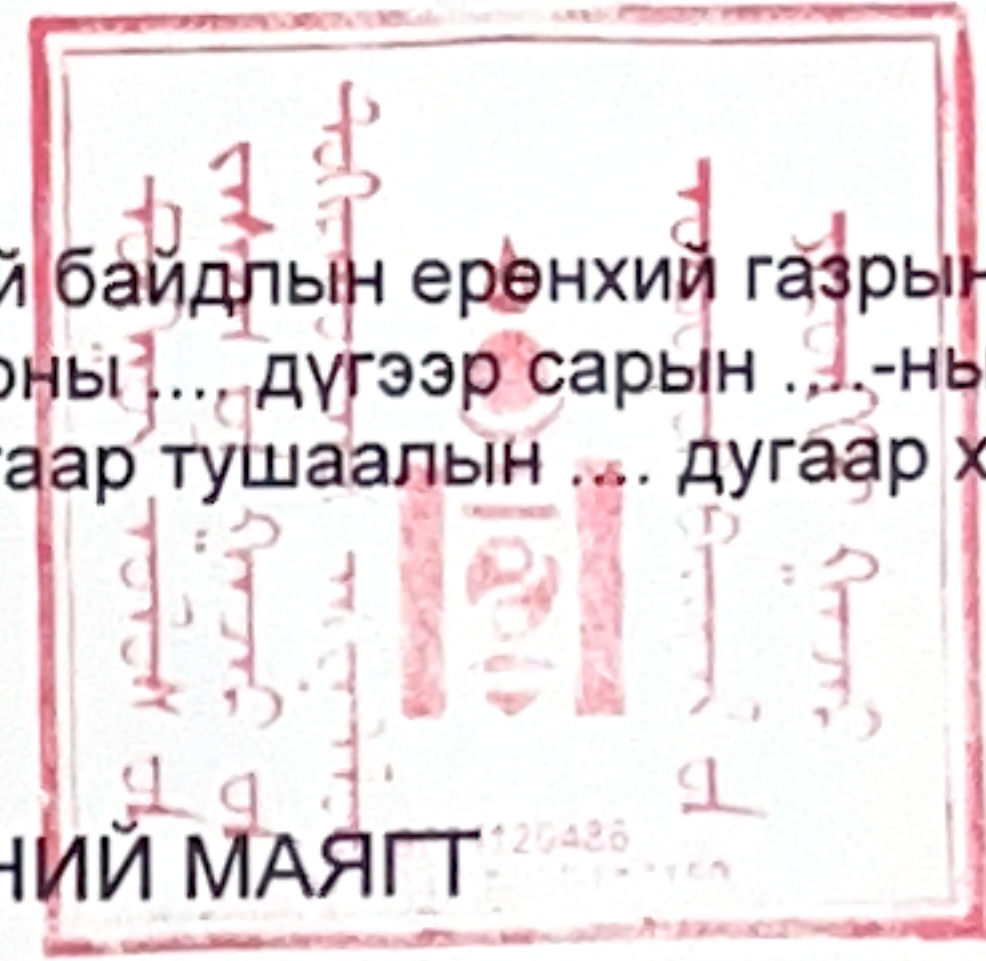
7.1.Төв, орон нутгийн Онцгой байдлын байгууллагын сэтгэл зүйн асуудал хариуцсан албан тушаалтны өдөр тутмын ажлыг тухайн байгууллагын дарга, захирагч хариуцаж, дүгнэх,

7.2.Төв, орон нутгийн Онцгой байдлын байгууллагын сэтгэл зүйн асуудал хариуцсан албан тушаалтан нь ОБЕГ-ын даргын 2021 оны А/222 дугаар тушаалаар батлагдсан “Төв, орон нутгийн Онцгой байдлын байгууллагын эмч-сэтгэл зүйч, сувилагч, эмнэлгийн мэргэжилтэн нарын ажлын байранд хөтлөгдөх баримт бичгийн жагсаалт”-ын 5 дугаар хавсралтыг ОБЕГ-ын даргын 2025 оны А/74 дүгээр тушаалаар батлагдсан “Хугацаат тайлан, мэдээг дүгнэх, тайлагнах журам”-д заасны дагуу гаргаж, Эрүүл мэнд, сэтгэл зүй хариуцсан бүтцийн нэгж (албан тушаалтан)-д ирүүлнэ.

7.3.Төв, орон нутгийн Онцгой байдлын байгууллагын сэтгэл зүй хариуцсан албан тушаалтны ирүүлсэн тайлан, мэдээг нэгтгэн илтгэх хуудсаар Онцгой байдлын ерөнхий газрын даргад танилцуулна.

---oOo---

Онцгой байдлын ерөнхий газрын даргын
2026 оны дүгээр сарын ...-ны өдрийн
.... дугаар тушаалын дугаар хавсралт

ГАНЦААРЧИЛСАН ЗӨВЛӨГӨӨНИЙ МАЯГТ

1. Цагийн хуваарийн загвар

1.1. Оршил, танилцах хэсэг (5 мин)

1.2. Танилцах, уулзалтын зорилгыг тодорхойлох.

1.3. Ярилцлага, нууцлалтай гэдгийг ойлгуулах.

2. Нөхцөл байдлын асуумж (10-15 мин)

2.1. Сүүлийн үед танд хамгийн их дарамт өгч буй зүйл юу вэ?

2.2. Ажил дээрх гэр бүлийн аль тал нь илүү хүнд санагдаж байна вэ?

2.3. Унтах, хооллох, амрах хэв маягт өөрчлөлт байна уу?

3. Сэтгэл хөдлөл ба стресс

3.1. Сүүлийн 7 хоногт таны сэтгэл санааг илэрхийлэх хамгийн тохиромжтой үгс?

3.2. Өөрийгөө тайвшруулахын тулд юу хийдэг вэ?

4. Гамшиг, аврах ажиллагаатай холбоотой мэдээлэл

4.1. Танд хамгийн сүүлийн үеийн дуудлага\ослын үед ямар мэдрэмж төрсөн бэ?

4.2. Хэрэв боломжтой бол тухайн үеийн бодол мэдрэмжээ хуваалцаач.

5. Дэмжлэгийн сүлжээ, нөөц тодруулах

5.1. Танд хамгийн тусалдаг хүн\бүлэг хэн бэ?

5.2. Өөрийгөө дэмжих ямар арга хэрэглэх дуртай вэ?

5.3. Яаралтай үед танд тусламж авах боломжтой хүн бий юу?

6. Богино эрсдэлийн үнэлгээ

6.1. Сүүлийн үед өөртөө хор хөнөөлтэй бодол төрж байна уу?

6.2. Ажилдаа явахад айдас эсвэл хэт их дарамт мэдэрч байна уу?

.....

6.3. Архи, тамхи, эмийн хэрэглээ нэмэгдсэн эсэх?

.....

7. Дүгнэлт ба зөвлөмж

7.1. Өнөөдрийн зөвлөгөөний хамгийн чухал нь юу санагдав? Цаашид анхаарах зүйлс?

.....

.....

.....

.....

7.2. Сэтгэл зүйчийн дүгнэлт.

.....

.....

.....

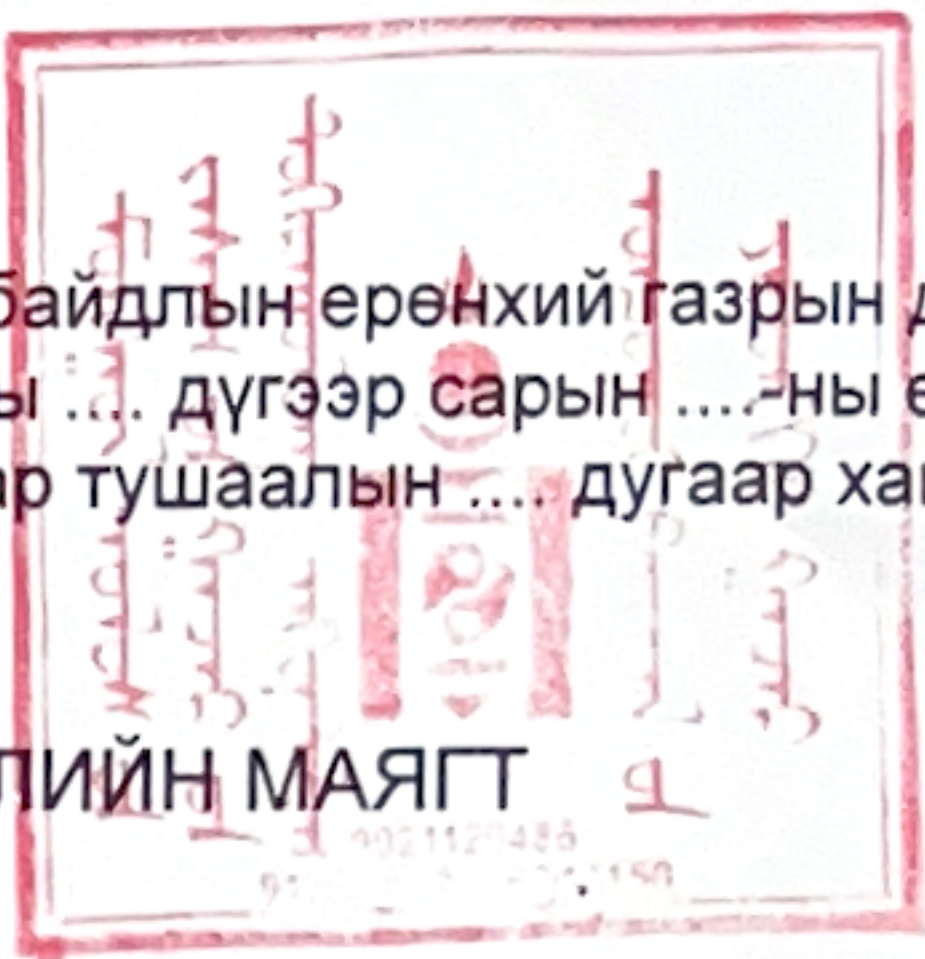
.....

.....

Гарын үсэг
/...../

он, сар, өдөр
/...../

Онцгой байдлын ерөнхий газрын даргын
2026 оны ... дүгээр сарын ...-ны өдрийн
.... дугаар тушаалын дугаар хавсралт

БҮЛГИЙН ЯРИЛЦЛАГЫН ТЭМДЭГЛЭЛИЙН МАЯГТ

Ярилцлага хийсэн газар:
Ярилцаж буй бүлэг:
Ярилцлагын дугаар:
Эхэлсэн__ цаг __ мин
Үргэлжилсэн хугацаа: __цаг __ мин
Ярилцлагын зорилго:

Ярилцлагын тэмдэглэл
Ярилцлага хийх явцад төрсөн сэтгэл зүйчийн сэтгэгдэл

Цаашид үзүүлэх шаардлагатай үйлчилгээ:
Ярилцлага өгөгчийн үзэж байгаагаар:
.....
.....
.....
.....

Сэтгэл зүйчийн үзэж байгаагаар:
.....
.....
.....
.....

Дууссан: __цаг __мин
(.....) (.....) (.....)
Албан тушаал Гарын үсэг Гарын үсгийн тайлал

Онцгой байдлын ерөнхий газрын даргын
2026 оны ... дүгээр сарын ...-ны өдрийн
... дугаар тушаалын ... дүгээр хавсралт

БАТЛАВ

ТӨВ, ОРОН НУТГИЙН ДАРГА ЗАХИРАГЧ,
/ЦОЛ/

/ГАРЫН ҮСЭГ/ /ГАРЫН ҮСГИЙН ТАЙЛАЛ/

20... оны ... дугаар сарын

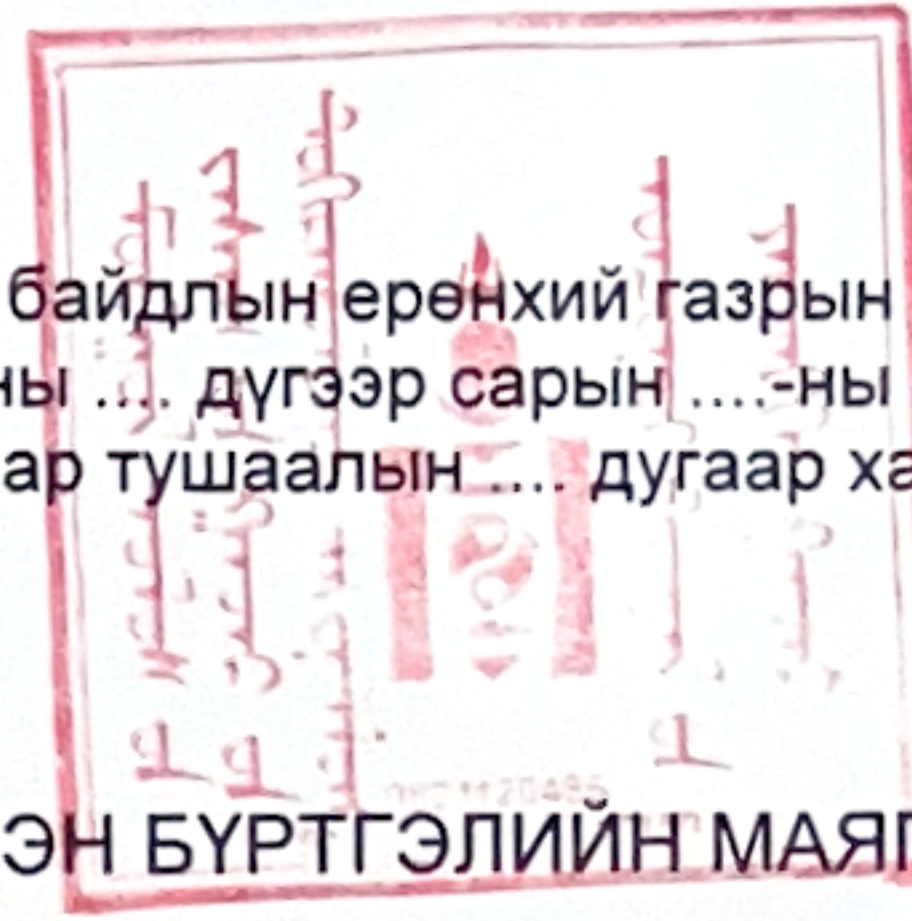
АЛБА ХААГЧДЫН СЭТГЭЛ ЗҮЙН КОДЫН МАЯГТ

д/д	Цол	Овог нэр	Албан тушаал	Код
1				
2				
3				
4				
5				

Тайлбар: Жил бүрийн 1 дүгээр сард сэтгэл зүйн кодыг байгууллагын удирдлагаар батлуулна.

---oOo---

Онцгой байдлын ерөнхий газрын даргын
2026 оны дүгээр сарын-ны өдрийн
.... дугаар тушаалын дугаар хавсралт

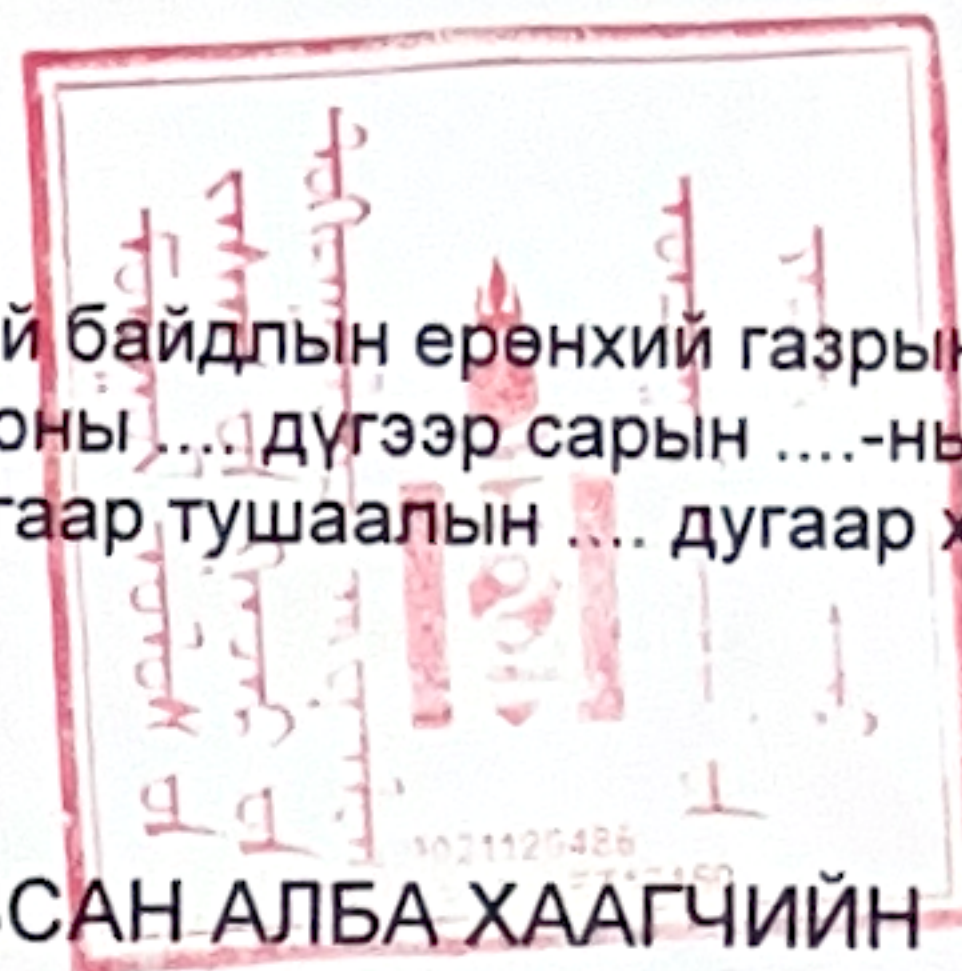

СЭТГЭЛ ЗҮЙН ТУСЛАМЖ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ ҮЗҮҮЛСЭН БҮРТГЭЛИЙН МАЯГТ

Д/д	Овог, нэр	Цол	Албан тушаал	Нас	Хүйс	Сэтгэл зүйн шалтгаан	Ганцаарчилсан сэтгэл зүйн тусламж, зөвлөгөө	Бүлгийн сэтгэл зүйн тусламж үйлчилгээ	Сэтгэл зүйчийн гарын үсэг
1									
2									
3									
4									

---oOo---

Онцгой байдлын ерөнхий газрын даргын
2026 оны дүгээр сарын-ны өдрийн
.... дугаар тушаалын дугаар хавсралт

СЭТГЭЛ ЗҮЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭ, ТУСЛАМЖ АВСАН АЛБА ХААГЧИЙН КАРТЫН МАЯГТ

1. Ерөнхий мэдээлэл • Овог, нэр _____ • Албан тушаал, цол: _____ • Алба, нэгж _____ • Нас _____ Хүйс _____ • Холбоо барих утас _____	2. Үйлчилгээ _____ авсан огноо _____ 3. Үйлчилгээний төрөл: ○ Сэтгэл зүйн зөвлөгөө ○ Сэтгэл зүйн үнэлгээ /тест/ ○ Бүлгийн ярилцлага ○ Сэтгэл зүйн анхан шатны тусламж ○ Дэмжих уулзалт ○ Бусад:
4. Үйлчилгээ авах болсон шалтгаан /асуудлын товч агуулга/	
5. Үйлчилгээний явц /ажилласан арга зүй/	
6. Үр дүн, сэтгэл зүйчийн дүгнэлт:	
7. Цаашид авах арга хэмжээ, зөвлөмж	
8. Үйлчилгээ авсан алба хаагчийн сэтгэгдэл	
9. Сэтгэл зүйчийн мэдээлэл: Нэр, албан тушаал, гарын үсэг	